

Motion till riksdagen 2021/22:4332

av **Matheus Enholm m.fl. (SD)**

med anledning av prop. 2021/22:44 Rätt till ledighet för politiska uppdrag på lokal och regional nivå i ett annat land

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om tjänstledighet för lokal- och regionalpolitiska uppdrag i andra länder bör lösas genom informella överenskommelser samt inom ramarna för det nordiska samarbetet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Legitimiteten bakom rätten till ledighet för politiska uppdrag bygger på att sådana uppdrag är av vikt för just den svenska demokratin och därmed det svenska samhällets funktion. Lokal- och regionalpolitiska uppdrag i andra länder är inte av uppenbar vikt för det svenska folkstyret. Därför kan det som huvudregel inte heller finnas anledning att utländska politiska uppdrag ska utgöra grund för rätt till ledighet.

Emellertid kan det vara befogat att göra avsteg från ovanstående princip, om avsteget är ömsesidigt och leder till att den svenska demokratins funktion förbättras. En sådan förbättring skulle t.ex. kunna ske genom att utomlands arbetande svenskar med politiska uppdrag i Sverige får en ökad rätt till ledighet av sina utländska arbetsgivare samtidigt

som andra länders medborgare i Sverige får en motsvarande rätt. Med undantag för det diskuterade avtalet mellan Sverige och Danmark – som regeringen med hänvisning till EU-rätten avstår från att ställa sig bakom – skulle det nuvarande förslaget innebära helt ensidiga svenska liberaliseringar.

Det sakförhållande som gett upphov till propositionen är en specifikt nordisk problematik, initialt presenterad i en skrivelse från Greater Copenhagen (tidigare Öresundskommittén) 2009 (Fi2009/07760). I skrivelsen föreslogs en ömsesidig liberalisering av ledighetsreglerna kopplade till politiska uppdrag för just gränspendlare till de danska och svenska regeringarna. Det är dock uppenbart att antalet gränspendlare lokalpolitiker som missgynnas av rådande lagstiftning är synnerligen begränsat (SOU 2012:30 s. 110–111, prop. 2021/22:44 s. 6). Tidigare har det ansetts att frågan bäst behandlas inom ramen för det nordiska samarbetet (prop. 2013/14:5 s. 41). Sverige tecknade 2014 en gemensam nordisk deklaration om förtroendevaldas tjänstledighet. Sverigedemokraterna ställer sig bakom denna.

Gällande gränspendling för personer med lokal- och regionalpolitiska uppdrag i det utomnordiska EES-området, Schweiz och Förenade kungariket konstaterar regeringen däremot att det finns ”inget som talar för att en sådan gränspendling förekommer i någon större omfattning” (prop. 2021/22:44 s. 9). Dessa utomnordiska uppdrag omfattas i praktiken av lagförslaget till följd av en rädsla att bryta mot icke-diskrimineringsprincipen, den fria rörligheten och lojalitetsplikten inom EU-rätten (FEUF art. 18, 45.2; Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011; FEU art. 4.3).

Såsom konstaterats i promemorian och tidigare utredningar är det dock möjligt att argumentera för att även gällande rätt kring tjänstledighet i 4 kap. 11 § kommunallagen är oförenlig med EU-rätten (Ds 2018:66; SOU 2012:30 s. 116). Kritik mot Sverige för detta från EU har hittills lyst med sin frånvaro. Regeringen åberopar inte heller en spänning mellan nuvarande svensk kommunallagstiftning om tjänstledighet och EU-rätten som ett argument för den föreslagna lagändringen i propositionen. Om en spänning eller gråzonsförhållande här kan accepteras är det inte uppenbart varför marginella förändringar av gällande rätt – som avtalet med Danmark – bör avstyrkas. Det är då inte heller uppenbart varför regeringens omfattande och ensidiga liberaliseringar av tjänstledighetsreglerna för utländska politiska uppdrag över huvud taget är påkallade.

Vidare lyfter Svenskt Näringsliv i sitt remissvar att de olika politiska systemen inom EES-området, Schweiz och Förenade kungariket ställer ökade administrativa krav på arbetsgivare. Ökningen i administration och tillkommande risker för missbruk skulle väl

kunna drabba ett större antal arbetsgivare än det ringa antal personer med lokalpolitiska uppdrag som gynnas av den föreslagna tjänstledighetsliberaliseringen.

Sammanfattningsvis bör propositionen avslås. Frågan om rätt till ledighet för enskilda lokalpolitiskt aktiva gränspendlare inom Norden lämpar sig bäst för att lösas genom informella överenskommelser mellan de berörda parterna eller inom ramarna för etablerade nordiska samarbetsstrukturer.

Matheus Enholm (SD)

Fredrik Lindahl (SD)

Lars Andersson (SD)

Mikael Strandman (SD)